

БҮГҮ ДЕЛЕГЕЙГЕ ТАЙБЫҢНЫ БЫЖЫГЛААР

Совет улус бодунуң күштеринге, бодунуң кайгамчыктыг коммунисттик партияга хуңунге буюрду. Ынчангаш, чепселенишкенин дүжүрүн боттандырамын болгаш тайбың кожа-халбэз догуннашкынын хандырамын моон соңгаар-даа дидим, быжыг болгаш шиттирлик чедип алыр бис. Бо орукка улус болгаш биче өскө- (ССРЭ-ниң Дээди Советиниң дөрткү сессиязынга Н. С. Хрущевтуң илеткелиден).

даа курунелер кирген турзун дээш совет кижилер бүгү- ле чүвени кылдыр. Коммунисттик ништалды тургузарының оруу-биле хажык чок чорбушаан, Совет Эвилели улустар аразында тайбыңның улуг херээн моон ыңай чайгылыш чок камгалаар.

— Уштүң бирөөн-ле чыскаалдан үнүр! Фото чуркучу Бемжени («Нейес Дейтланд» деп немец солудан).

СЕТКИЛИМНИН ХАНЫЗЫНДАН

Мен ам 65 харлыг бөдүм. Делегей байдалы улам ыңай ажикидериниң херээнге бистин Совет курунениң дык-ла улуг салымшы кынарны кирип, бодунуң Чепсектиг Күштерин дагы-дагы кылдырып турар-дыр. Ынчангаарга хэй шериглик, узуккаччы улуг чепсектиг капиталисттик курунелер ам черле чүтү маан турарлармы? Бистин чазаавыстың саналдарын олар чүге деткивей, боттарының чепсектиг күштерин чүге кызырбай турарлармы? Даймырак чорук оларга чүтү-даа бербес деп чүвени ылаңгыа ол курунелериниң баштынарының медресе билдир.

Уези ам черле келбөөн эвес чүве бе? Амгы үениң эңдере чепселенишкенин төө-гүде көзүлбөөн айымыдыг туруп турарын быңнап, билеп ор мен. Моон мурунда болуп турган дайынар бешир бүгү кижини төрөлгөтөнниң амдыралыга улуг каражаны чедиргилээнин утшаан бис. Ам оон-даа артык айымыдыг дайының бодурун черле күзевес бис. Бистер, кырганнар ам-даа үр чурттаарын, уругларымыс болгаш уругларымыстың уруглары-даа улам-на аас-кежиктиг чагаай чурттаарына деп күзеп турар бис. Эңдере чепселенишкенин соксадыр, шериг саанын кызыр чорук.

Ч. ЧАМЧАА,
Кал-Хем районунуң
Кулгүртү суур.

Чоргаарланып тур бис

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң дөрткү сессиязының материалдарын танышпаш, бистин коллективтик ажилчы, албан-халкылары коммунисттик партиямыстың болгаш Совет чазаавыстың ленини тайбың даштыкты политикамынга бүгү совет улус-биле бир дөмей чоргаарланып, оңу улуг сөрүк киришкени-биле чүдүдүтүп турар.

Делегейге быжык тайбың, улустар аразында эң-найрал, чепселенишкенин бүгү-ниңти болгаш бурун дүжүр — бистин чазаавыстың чорудуп турары эң чөптүг болгаш бедик чагаай идеямы бо-дур.

Совет улус үредекти, хыдыкчы дайынын черле күзевес бис. Ынчангаш бистин Совет курунени чепселенишкенин дүжүрүн бүгү

делегейге хамыкты муруй саналдан болгаш оңу боду херек кырында күзесин, бодунуң Чепсектиг Күштерин чагыс талаагы, ула-дараа кызырып келген. Маана совет хамаатымы бүгү чоргаарланып турар. Тайбыңның идеямыга сөрүк кирген бистин коллектив 1960 чыда көрдүнгөн планыг даалгаларны чедиргилээни күзедип хулаңген. Район төүнгө 50 орунуг уруглар садының тудуун чыдык бирги чартымында доозар дээш ажыдап эгелей берген бис.

С. НОМБУ,
Эрэн районунуң коммунал
ажыл-агый контролының
начальниги.

КУШ - АЖЫЛ

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң сессиязыга Н. С. Хрущевтуң илеткелин радиодан дыңсаан доран-на бригаданың кежигүнеринге таныштырган мен. Тайбың күш-ажылы 1 миллион 200 муң кижиниң шеригден эеп келгирин улуг өөрүшкү-биле хулаң алганымыс оонда, бар арга-ларымысты санап көргөш, партияның болгаш чазактың сагыш салымшынын күш-ажылы бедик

көргүзүлгөр-биле харымыларымын шиттирлээн бис.

Январь айның бодурулга планын 5 хонук бурунгаар күзүдир дөй алган хулаңгелисти 7 хонук бурунгаар 136 хуу күзүстенин, азы 2150 чыгы хөйлөнер дараар тургаш, 3072-ни дараанымыс ол. Ай планын чедиргилээни күзүдиргени бригаданың шунту 19 кежигүнери илдепейки киришкен.

Коммунисттик күш-ажылың бригаданы деп бедик атты өрткен чыдың ноябрьда чедип алган бис. Ол үеден эгелээш-ле биске план күзүстеним-мөөн деп чугаа шулт турбастаан. Чеди чыдың ийги чылының планын 10 ай иштинде күзүсдини азы тайбыңның херээн херек кырында күш-ажылы-биле быжыглаарын шиттирлээн бис.

А. ХАВРАТОВА,
Ымылдың дарааныга
комбинаттыда бригадир.

Төлептиг хары

Тайбың чурттаары дег аас-кежик кайда боор! Никита Сергеевичниң төгүлүг илеткели бистерин моон соңгаар улам аки өөренириче, коммунисттик өдү-биле чурттаарынче сөрүк кирип турар.

Күш-ажылың чаңгыдыг болурун, өртемнериниң үнденириниң шиттирээни алдырыга бүгү таарымчалыг байдал бисте тургустунган. Күрүениң долу хандырлааны-биле өөренип турар бис.

Бистин аас-кежиктиг келер үеви дээш Коммунисттик партияның болгаш Совет чазактың сагыш салымшыны төлептиг хары кылдыр чүтле 4 болгаш 5 демдектериг өөренип турар мен.

А. ООРЖАН,
Кызылдың № 2 школазының
тоску классчыы.

ДАЙЫН БИСКЕ ХЕРЕК ЧОК

Бистин төрөөн Коммунисттик партиямыс болгаш Совет чазаавыс совет улустун материалдыг чагаай амдыралы улам-на чепчектелин дээш үргүлүнүч сагыш салып турар. Дайын биске херек чок. Бистер аас-кежиктиг амдырап, чурттап турар бис. Совет Чепсектиг Күштериниң составында ам-даа бир миллион ийи чүе муң кижини кызырар дээш чорук бистин партиямыстың болгаш чазаавыстың тайбыңга ынакчыдыг политикамыстың боттанышкынымын база бир чаа көргүзүү болган. Совет Чепсектиг Күштерде шериг албанын эрттирип турар дык хэй кижилериниң тайбың күш-ажылы чө эеп келгир чеди чыдың улуг чагаай сорулгаларын хуусаа бетинде күзүсдинге дуалаар. Амдыралымыс улам-на өөрүшкүлүг болгаш аас-кежиктиг, ыңчангаш тайбыңның быжык-биле камгалаар бис.

Совет кижилер боттарының чөгөөдүмү, тургузучу күш-ажылы-биле улуг Төрөөн чуртун улам чепчектедирип, коммунизм тургузушкунун калбартып турар. СЭКП ТК-ның декабрь Пленуму чеди чыдың бирги чылының кедээ ажил-агый талаагы-биле түнөөдөри чугаалаш-каш, чеди чыл планын хуусаа бетинде күзүсдинге бүгү совет улусту улам сөрүк кириген.

Тайбыңны быжыглаар дээш делмиселге бодунуң үлүмүн кириер дээш ажыдап турар мен. Иштиниң дөөн ам 8 чыл малдап келдим. Ол үе дүргүзүндө кадарган хойларымдан иштини-биле 1200 ажыг баш малды колхозумга өстүрүп берген мен. Эрткен чылын төртүр 100 баш хойдан-на 107 хураганын, хой бүрүздүден 2 кг дүктү алган мен. СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунуң шиттирлээни болгаш мөнгө тайбыңны быжыглаарынче улаңган Хоойлуну деткивишаан, чеди чыдың ийги чылында төртүр 100 хойдан-на 120 хураганын, бир хойдан-на 2,3 кг дүктү алган, тайбыңны быжыглаар дээш делмиселге бодунуң үлүмүн кириерин хулаңгедим.

Хойнуң кышкы ажаалаганын баксыртпас дээш бүгү күжүмү салып турар мен. Хомму эки ордарла-да ордартыпшаан, чаш малды менди хулаң алганы-биле эки белеткенген мен. Ам хан оондан агаалан. Баштайгы алдында хураганнарын дөртүчү турары эки. Тайбыңның улуг чагаай херээнге салымшынымын кириерин-биле алган хулаңгемни ылавыла күзүсдин мен.

Н. КОНЧУЧАП,
Сүт-Хөл районуң «Бора-Тайга»
колхозунуң хойжуу.

Тайбыңның улуг идеязы

Эрэн районунуң «Мерен» кедээ ажил-агый артелиниң бүгү ажил-ишчилери болгаш тускай өртемниң лери бистер тайбыңның бедик идеямын боттандырып турар. Коммунисттик партияга болгаш Совет чазаакка өөрүп четтиргенисти илдегейлеп турар бис.

Совет курунениң удурткучулары аштер К. Е. Воробилов, Ф. Р. Коэлов болгаш Е. А. Фурцева оларын Индияже найырадыг аян-чоругун, бо чыдың январь 20-де диттер аразында жуугар хэй чадаларыг улуг күчүлүг чаа совет ракетаны салып үндүргениниң чедиргилээни бүгү делегейге тайбыңның херээн быжыглаарында бистин Төрөөн чуртувустун чаа салымшынын, тайбың тургузуучу күш-ажылыга бараан бо-луп турар совет өртем-техниканы чайыннатчак чедиргилээни-дир деп чоргаарланып тур бис.

Тайбың болгаш күш-ажылың чайыннатчак чедиргилээни чеди чыдың планынын хуусаа бетинде күзүсдинге бистерин улам сөрүк кирип турар-дыр. Мал болгаш чер ажилының чедиргилээни боду вустун колхозуруска бо чымы улам өстүрүп дээш бодуруска алган социалисттик хулаңгелериниң күзүсделзин ылавыла хандырар бис. Зоотехник Н. ОЙДУП,
Агроном Д. ХУЛЕР.

КОЛХОЗТАРГА ДУЗА

Эрэннин район төвүнүң албан-хаакчылары ССРЭ-ниң Дээди Советиниң материалдарын танышпаш, оңу чагыс үн-биле деткип, колхозтарның мал кыштагалашкыныга дузаларын шиттирлээннер.

«Мерен» колхоза барган шефчилерден 12 кижини 700 чудукту кес-

кеш оларның 673-үн машина оруунче сөөрткөөнер, өске 6 кижини фермага 38 тонна сөгөнни сөөрткөөн болгаш база бир 3 кижини 83 тонна өдетки бөлгөнер. «Чаа орук» колхозка барган 12 кижини 70 тонна ириндини тарылга шүдүнче сөөрткөөнер.

Ч. БАРООЛ.

Өг-бүлениң аас-кежиги

Тайбың чурттаары — дыка өөрүчүг. Тожуунуң «Май» колхозунуң коозун дежигүтү Ак Дилгижек ам 98 харлыг болган.

Тайбың чурттааларын, совет ништалдыг ачызында оон бодуну төрөөн уруглары болгаш уругларынын уруглары бүрүн-биле аас-кежиктиг, өөрүчүг чурттап чорурлар.

Ак Дилгижектин бодунуң Сожаан 2 уруу, 1 ослу бар. Улуг уруу — Бираатчыктың хары 68, оон бичези — Хөдөйбенин хары 66, а хеймер огу 59 харлыг.

Олар тус-тузунда өг-бүлелиг. Ак Дилгижектиң салгал төрөд уруглары 48 кижин, а хулаңгелери болгаш келин-нери-биле кады 60 ажыг кижин, азы 14 өг-бүлө болуп турар. Ылаңгыа оон уруу Бираатчык 11 уругларын төрөөн болгаш кижизеткен.

Тайбыңны илгү-биле, Совет куруненин ачызында шак илгүчү кады дыка өөрүчүг ажыдап, чурттап, өөрү-мандып чөр бис — деп, кырган не Ак Дилгижек чугаалап олар.

Чурукта: Ак Дилгижек уругларынын уруглары-биле. Сөзү болгаш фотоу С. Самыянын.

Тайбыңның Хоойлузу — чоннуң күзели

Кижини төрөлгөтөнниң төгүзүнде 1917 чыдың ноябрь 7-ден эгелен санааттыган чаа үеиниң эгелээниң дараазында Советтерин 2-ги Бүгү-Дарстан съездинде В. И. Ленин мынча диген: — «Тайбың, чөптүг чорук дугайын чүтле өс кырынга чугаалап, а херек кырында эжелээдин дээрбичи дайынарнын чорудуп турар чазактарыны мегезинге улур демисежип турар бис. Чагыс-даа чазак чүтү-ле бодуп турар болур, оңу чугаалавас. Бис чагыш дипломатияга улур бис база бүгү улустун мурунуга ажим-биле ажыдап хөдөлөр бис.

Сомайының салым долган ажилчылар болгаш солдат шиме кеткен тараачынар Совет эрге-чагырваның баштайгы хоойлузу — тайбың дугайында Декретти диктип байырлаашкыны-биле уткаан.

Октябрий революстуг штабының ол азында Кремльдин амгы Улуг ордузунга чедир нарын берсе орукту өрткен бис. Коммунисттик ништалдыг тургузуучуларынын соңгаан төлөөдөкчилери ол ордуга 1960 чыдың январь 15-те тайбың Хоойлузун баддалаан.

Тыва кижилерин; нияг күзели, бүгү чагаай сеткилдиг кижилер иш-каш, шаг төөгүдөн бээр тайбың чурттаалга, аас-кежиктиг амдырал бөлүп келген. Моон учурунда тыва улус бодунуң салым-хуузу совет улустар-биле каттыштырып, тайбың дээш, аас-кежик дөш демиселге бодунуң улуг-хуулу кирип келген. Ол билдиргир. Эрткен дайының үенинде гитлержи фашистерниң эжелекчи, кулданыкчы, кижилер хымын узуткаар планынга өске черлер-биле кады Тываның байлыгы чери баш кирип турган. Оңу тодаргай барымдаа гитлерниң «Өзек» деп планынын № 3 документалында мынча деп бижээ: — «Европаның колония бөлдүрүн алыр девискээри үргүлүчү-ле Сибирь Байкалга чедир турган деп чүвени үргүлүчү барымдаалаар херек. Ол райында чурттан турар мөрдөр болжа, тывалар ишкеш, аңаа чөөкка чаагы төөгүлүг үеде тыттып келген. Бодуну күчүлүг орус улустун каттап тургузарын болборузунга Сибирин чөп ачылаары шиттирлээни ролду ойноп болгу деп бир фактор Сибирь бөлүр дээрин база каттап айтыр херек».

Ол документиниң одургаларын кижини анаа-ла оожум сеткил-биле номчуп шыдавас. Шаң илгүч өлүмчү айымдыг, хоралыг планын буруп дүшкени — бистин совет кижилериниң маадырлыг демиселиниң ачы-халыаазы-дыр. Дээди Советниң дөрткү сессиязыга Н. С. Хрущевтиң илеткели танышкан митингте

Ада-чуртун Улуг дайынын кирижикчи, тыва эки-турачыларын бирөөн, ам Улуг-Хемде Ленин агыт колхозтуң кежигүтү К. Доржукай мынча дээн: — Мен болгаш мөөн өөрүм өлүмчү, аш-чутту, хилинчек-човуладын боттарымыс-биле күрүп, чаш уруглар, кырган-чөвүктөр, бүгү совет кижилер дээш амы-тынын харамнамай чалаажып, тайбыңны камгалып алдырыга киришкен бис.

Совет кижиге «дайым» деп сөөтен артык хөөн булгангыч, бузар бак өс чок. Ол өстү моон соңгаар каттааар чыдаганын турбазын деп күзөл кижилерин хайныктырып турар. «Тайбың» деп өсө уругларында да, улугларында да карактарын чырыдып, сеткил-сагыжын өөрүтүп, ол дээш демиселер күзөл-соруун хайныктырып келди. Ынчангаш кижини мынча деп чугаалаксаар: Дайым дээр — караңгы дун, өлүм-чидим, өрт-халап. Тайбың дээр — хередиң хун, өөрүшкү, аас-кежик. Моон учурунда курунени ленини чытайбың политикамынга, тайбың дээш мога-шылак чөөкка чорудуп турар демиселинге, делегейге дайынын бөлдүрбас дээш улуг базымнарын ула-дараа кылып турарында бистин совет кижилер чуректиң ханымында байыр чедирип турар.

Совет Чепсектиг Күштериниң база дагы улус-биле кызырар дугайында ССРЭ-ниң Дээди Советиниң баддалаан Хоойлузу миллион-миллион совет кижилер ханы сеткил бодалы-

биле деткип, Коммунисттик партияга болгаш Совет чазакка ийи-биле өөрүп четтиргенин илеретип турар.

Бодуну чурттааларын дүргүзүндө он-он язы дайының самодеттарны чөгөткөн суралыг совет конструктор Андрей Николаевич Тулопов Кремльдин Улуг ордузунуң илдеринден мынча дээн: — Ах, чүтле тайбың сорулгаларга самодеттар кылдыр турган болза аар! Ол-даа кайгамчыкты-ла бөзүр ийик!

Суралыг чөгөткөнчү, маадыр кижиниң ол сөөтери-биле Совет Тываның ажил-ишчилериниң чагаай күзөл сөрү чаңгылашып турар. Сүт-Хөл районуң «Ишкын» колхозунуң хову бригадалыг бригадир эң Бимба мынча деп медетлээ: — Дайынарның оржуун көргөн бис. Дайының халаптарында кижини төрөлгөтөнниң чайладыр талаагы-биле бистин партиямыстың болгаш чазаавыстың чорудуп турар хемчеглери дыка өөрүчүг-дур. Дайыны кезээ-мөңгөде чайладып болур дээринге бөзүрөөр бис.

Ажилчынын болгаш колхозчу-нун, өртемденниң болгаш студентиниң чүрөктерин тайбың херээниң тилээринге бөзүр-биле өөрүтүп турар тайбың Хоойлузунда совет улустун күзөл-сөрү илереттенин.

Совет Чепсектиг Күштерден 1 миллион 200 муң кижини кызырар калгартып 2 миллион 423 муң кижини Совет Армиянын хулаңгелеринге артып каар дээрин Никита Сергеевич Хрущев бүгү делегейге ажим-биле чарлаан. Ол дээрге, «...бүгү улустун мурунуга ажим-биле ажи-

Кижини дугайында сагыш салымышкын

Бистин Коммунисттик партиямыстың болгаш Совет чазаавыстың кижини дугайында, оң чагаай амдыралы дээш доктаамал сагыш салып турары хун бүрүдө-ле бөзүрөдиг көстүп турар.

Мен, күш-ажылы эш-өөрүм-биле кады мыак Төрөөн чуртунуң күзүс-хымынын быжыглаарын, ажил-агый хотжуадезинге хуума салымшынымын кирип, туудуңу бязачылар, даш өптөн салыр ажилдарын кылып чөрдүм. Эрткен чылын зары-биле арааш, күш-ажыл кылып шыдавас байдалга таварыштым. Ынчалла-да бай-шырак Совет күрүнем менээ

материалдыг дузаны көргүстү. Амгы үеде куруне пенсиянын алдышаан, Балтамын санаторийинде алыр эй-өөрүм-биле кады халас өмнөдип тур мен. Бадым улам-на ажикип кел чорур. Бистин чуртувуста кижини дугайында эки сагыш салымшынын дээш улуг өөрүшкүвүстү мында өмнөдип турарлар шунтувус илеретип турар бис. Тайбың чагаай амдыралдыг болуп дээш курунени Чепсектиг Күштериниң база каттап чагыс талаагы улус-биле кызырарын шиттирлээни өөрүшкү-биле деткивишес. Тайбыңны быжыглаарынче улаңган чаа хемчеглер баа-ла кижини дугайында сагыш салымшынын чайыннатчак көртүзү деп билдир турар бис.

Бистер, өмнөлдө чыдар кижилер сегип алгаш, чеди чыдың планын чедиргилээни күзүсдинге ажил дактын киригтерин күзеп турар бис.

В. САГАН-ООЛ,
күш-ажылың инвалиди.

КЫЗЫГААРЖЫЛАРДА

Шеригин Н кезээниң бүгү дайымыларын, сержантлары болгаш офицерлери ССРЭ-ниң Дээди Советиниң IV сессиязына чепселенишкенин дүжүрүс дугайында Совет чазактың башчымызы Н. С. Хрущевтуң илеткели бүгү совет улус-биле бир дөмей улуг өөрүшкү-биле деткээнер.

Кезектиң ийги хуралыга чүве чугаалаан анаа дайымы Владимир Симонов турган: — Чепсектиг Күштерден 1 миллион 200 муң кижини кызырар дээш чоруктан бистин куруненин камгалары күжү баксыравас, харын улам күшүг болур. Н. С. Хрущевтиң илеткелин деткип, албан эрттирген соонда Сибириниң чаа туудуларына барып ажилдар мен дээн.

Ол-ла хуралга чүве чугаалаан офицерлер Н. Пряхин, А. Колесников, старшина Филиппов, дайымчылар Казаков, Иванов, Радиков болгаш өскөдөр-даа Коммунисттик партиянын болгаш Совет чазактың тайбың политикамын чагыс үн-биле деткип, Төрөөн чуртун кызырарын серемчелээди камгалап, дайымы болгаш политиктиг өрөдөлгөтө чедиргилээни бодуну хулаңгеткенер.

Чурукта: И кезектиң дайымылары хостуг шакта, Сержант Анатолий Глухов (солгай талазында ийи дугаарында) бодуну өөрүгте Н. С. Хрущевтиң илеткелин чугаалап берип орамы.

Б. ХӨВӨНМЕЙ.

А. АИР.

Франциянын улун сыр каттыжарычы кыйгырган

Франциянын компартиянын ТК-зынын Политбюрозунун кыйгыры

П.РИЖ. (СЭТА). Франциянын Коммунист партиянын ТК-зынын Политбюрозунун хуралы партиянын чыгыне секретары Морис Тореттин даргаалашканын биле январь 28-те болган.

Тургустунган байдалды тодогарай чугаалажы кыргыч, ФКП ТК-зынын Политбюроу дараамдыгы шиптирлерин хулэон алган: 1) Алжир үймөкчилерге уду, бот баш шиптирлендишкенин боттандырар дэо демиселге сыр каттыжарычы Франциянын улуну кыйгырар. 2) Файлэте уду, бот баш шиптирлендишкенин үн демисел, алжир улус-биле чугаалажышкынын аргазы-биле тайбын дэо хедешкенин чыгыс анын дугайында саналды чаганы демократтык партиялар болгаш Организациялар чорудар 3) Национал хуралда болгаш сенатта коммунистердин парламент бодуктеринин хуралдарын январь 30 де эрттирер. 4) Партиянын Топ Комитетин февраль 2-де чымдырар

Францияда политиктиг байдалга хамаарыштыр

П.РИЖ. (СЭТА). Франс Пресс агентственин «дамчдын турары болза:

Кедергей барымы уездик организацияларын кол идеялык кижилеринин байжынарына январь 28-тин эртенде Парижтин полициясы чиндикшилер кылган. Ол чиндикшилерин Алжирде болушкунунар-биле холбаштыр Сенс департаменттин прокуратурасынын байысаалкыны Машенин дужаалын

Куба бодунун хосталгазын камгалап турар

Г.ВАНА. (СЭТА). Кубанын алынга Каттышкан Штаттарын кымакчылыктын сөөлүгү недеделерга күштелген деп «Нотиснас де ой» солуу редакция чүгүндө демделеп турар.

Кубанын революциянын дайыннары шериг агрессиянын кыжанышкынын артында ам хедешкенин киндерге шылзон деп ол солуу бижөө. Чыгыр тарын өстүрер чердеже даштык самолеттар эртендер бомбаларын октап турар. Америк эрге-чатыргалар болза ол самолеттар АКШ-тын девискээринде укуп үймөө деп меделеп турар, мычазла-да оларын ылгавыр демдектери америк болуп, эртендер бомбаларда америк маркалар бар болган.

«Халдашкынын болгаш кыжанышкынын күштелгенин»

Республиканчы партиянын Лос-Анжелоска болган банкединге Эйзенхауэрнин чугаазы

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Республиканчы партиянын сонгуда мурунук кампаниянын хөргөндөр чымылдар сорулга-биле ол партиянын Лос-Анжелоска организация банкедин президент Эйзенхауэр январь 27-де чүге чугаалаан.

АКШ-тын даштык политиказынга доктааш, президент эрги политикаын үргүлдөөнине кыйгырган. «Он чылдарын дүргүндө Американын эскерлеме чок сорулга болза күш дөжөрүн тургудун чугаалажышкынын аргазы-биле тайбын чүткү болган» деп ол меделгөн.

Герман Демократтык Республикада социалист чарыш улам-на калбарып турар. Берлинде 2 дугар шугудуга шугумену (Трифтевтин тудугу) ажилдары, мастерлер болгаш инженерлер болза Магдебуртта хемчээл херекселдерин заводунун ажилы чоннарнын кыйгырыш эдерин, 1960 чылда социалист чарышты калбартып чорударычы республиканын бугу-де тудугуларын кыйгырган. Чурукта: Берлинде Трифтевтин тудугу участогунда. Фотозу Кристин. СЭТА-нын фотохрониказы.

АКШ-биле шериг эвилелинин күштелишкенинге уду

ТОКИО. (СЭТА). Япониянын Социалист партиянын Топ Комитетинин пленуму бодунун ажилын

Эрткен чылды октябрьдын орта үзүндө болук совет туристер Италияга чораванар болгаш эрте бургу Помпей коорайны артышкынын көргөнер. Чурукта: совет туристерин Помпейнин артышкынын көрүп турары. Фотозу Публифотону. СЭТА-нын фотохрониказы.

дооскан. Пленумун сөөлүгү хуралына партиянын моон сонгаар чорудар ажилдарын программанын хулэон ап, «аймык чок чорукту» на чарган япон-америк керээзин үштүгү болдарына уду демисер шиптирши ажилдан кылган олгаш элэон каш өске-даа айтылыгарын көргөн.

Каттышкан Штаттар-биле шериг керээзин күштүгү болдарына шиптирлер сорулга-биле боттарын үгү күштерин каттыштырычы партинын бүтү кешигүнерин кыйгырып турар декларациянын пленум хулэон алган. Ол айкаш япон-америк харылааларын чогулгалы болдарын дэо демисел күштелдире чине ажилы чонарын пленум база кыйгырган.

Тайбын кожа-хедбээ турарычы болгаш «сөөк дайын» ууткаарычы улустар аразында чүткүл улам-на калбарып, бүтү делегейин улустарын дөткөчөин ап турар шериг Каттышкан Штаттар-биле шериг эвилелинге уду демиселче Япониянын ажилы чонарын күштерин улам-на мондөөринче пленум кыйгырган.

Партиянын моон сонгаар чорудар ажилдарын программанын болгаш АКШ-биле шериг керээзинге уду демисел шугумену социалист шиптир чыгыс үн-биле хулэон алган.

аппа үр үеде турмушун ажилдарын Папп күзевейн турган. Бир чыл хире ажилдаш, оон сонда университетке катп кирип алыр мен деп болдо алган.

Ындык болза-даа бир чыл ажилдаш сонда Йене Папп тускай эртемни фабрикага база чедип ап болур деп чүвени билген.

Ичангаш ол өөренип ателген. Кад ажилдап турар эштеринде, инженерлерден билгелерин шиптегелдеп ап, фабриканын курстарына өөренип турган. Ийн чылдын дүргүндө дузалаш ажилчидан мергежилди ажилчыга чедир оруту эркен. Сагынын угааны болгаш кыжымаккай чүткү-биле коллективне хундуктеди ол чедип алган.

Мырнай чокта чаа-ла Йене Паппты чаа ажилын кылдыр хулэон алганы ол-ла бригадда ам ол бригадиреп турар.

Йене Папп анык чалымын шиптир болбаан. Коллективтин бүтү кешигүнери ону хундукте-биле көрүп турар. Ол дугайында бүтү чылдаганы бар. Бригада наймысалдан бодуругелеринин даштыкыже үндүр бараннар бодуру бригадаларын чарыжыга Кызыл тукут ийн чыл улаштыр салбайн келген. Продукцияны бодуруп үндүрени ол дыка көндөткөн, а Венгриянын Социалист ажилын партинын сьездинге алдар болдурган чарышка бодунун алган хулэонгелерин 20 ху ажыр күсеткен.

Йене Папптын мурунда күзеп чораш күзөлү база боттанып турар. Бо чылын ол химия техникумуну заочный студентин болур.

Йене Папп ишкан анык мурак-Будапешт хоорай.

Кыдат-Бирма чугаалажышкынын

ПЕКИН. (СЭТА). Синьхуа агентственин меделеп турары болза, Кыдат Улус Республиканын чазаанын болгаш Бирма Эвилелинин чазаанын аразында ийн чурттарын кызыгаарларынын дугайында айтырып талазы-биле дугуржулга, а ол ышкаш Кыдат Улус Республика биле Бирма Эвилелинин аразында найыралдын, бот-боттарына халдашпалымын дугайында керээ чарыжын. КЭР-уну Күрүне чөвүленин даргалы Чжоу Эн-лай болгаш Бирма Эвилелинин премьер-министри Не Вин январь 28-те ол дугуржулга биле керээге ат салганнар.

„Мындыг аар-берге байдалдарга каян-даа чурттавайн турган бис“

ЛОНДОН. (СЭТА). Рейтер агентственин корреспондентинин Йоганнесбургтан дамытканы болза, Африканын чурттарында чоруп турар Англиянын премьер-министри Гарольд Макмиллан январь 27-де апаз чораш.

Макмилланнын келиринин бичиле муруну чарында аэропортка Мурнуу-Африка Эвилелинин чазаанын сөөк-азы ылгаар политиказыга удуранган чыскаалганын полициянын улуг күштери кээп тарды сымрышкан.

Чыскаалганын мынча деп бижигиле каан плакаттарын тудуп алгаш чораванар: „Мындыг аар-берге байдалдарга каян-даа чурттавайн турган бис“, „Националисттерин эрге-чатырганын апазга чурттаары — бодурут аза ораны-ла.“

КУШ-КУЛЬТУРА БОЛГАШ СПОРТ Чуртувуста болгаш даштыкыда

Грузиянын Бакуриан дагаларына 6 хонук үргүчүлөөн чуртуу дэо халкымыларынч маргылазын доозулган.

Сөөлүгү хунде херөөжерне 5 километрге манашканыр. Оон мурунда хун 10 км черге тилдежи болган Ленинградчы Мария Гускова («Спартак») 5 км черин 20 мин. 15 секундда эркен, хаакка манашынын беди кызымы көргүскөн. Олимпий чемпиону Лёвьев Баранова («Буевестник» — Москва) оон 7 секунда соннап келген.

Ол-ла хун 28 хар харлаан москвачи Н. Анкин («Динамо») 50 км черге баштай шор-ла халып турган, удатпаанда Ф. Терентьев (Совет Армия) оон 30 секундда ойнап алкан. 45 км эркенде ийги черге Горький об-лазынын Тимирязев аттыг калкызууну механизатору Алексей Кузнецов шилчий берген болгаш сөөлүгү 5 километрин эрпип чораш, Терентьевтен 45 секундта ойнап алган. Көзө механизатор 50 км черин 3 шак 12 минут 28 секундда эркен, Ф. Терентьев, П. Моршин, Н. Анкин болгаш өске-даа сураалыг мастерлерин ызырты ашкан.

«Москванын спорт клубтарынын хоккей чымды командасы Канадада алдап чоруп турар. Москвачылар баштай үш ужуражышкында чедимче чок олгаш, үш улаз уттурганнар, а 4-чү, 5-чи, 6-гы ужуражышкында тилекчилер болганнар. Келвин хоорайга болган алдыгы ужуражышкыга совет команда Канаданын бирги чери дэо бо чылгы маргылазын бирги черинде чоруп турар «Вернон» деп команданы 10:2 санга тилээн. 3 уттуруг, 3 тилеуге — бистин хоккейлеринин багай эвес ойнап турарын терчилеп турар.

Ийги салыда гроссмейстер Спасский Багиров-биле ойнаш, бодунун бир олгун каап берген көжүн экилткен. Ийндү тактикаын Спасский элэон чедимчелиг ажылдап чораш. Ичазла-даа бо удада Бакуриан талэон конгуп шын камгалгаш, харын боду халдап кирипкен. Дөртөн бир кешинини сонда Спасский дүжүп берген. Бүтү-эвилден халкышдыраа чемпиондынга бир дугаар кирип турар, Азербайжан-нын ол анык талэонго көрүчүлөр байыр чедирп турганнар.

Мастер Лутков (Новосибирск) оонну уламчылар эки кош тылпай, бода талазы-биле чидирип апаргаш, гроссмейстер Бронштейнге дүжүп берген. СССР-нин 1959 чылдагы чемпиону Петросян эки ойнаш, Суэтинки (Минск) удуп алган.

Гроссмейстер Смыслов Шамковит-биле (Москва об-лазы) ойнаш, элэон берге байдалга тавыршыган. Оон шагы чөптөшкөн, бир олгун азынкан, мычангаш ам чадарда халым кылдыр орадажыр хире алганар. Саманин (Москва) Полугаевский-биле сонгаарлап оюндаган чедимчинин болур хире арга чок болган.

Ленинградчы бут-бөмбүүтүн «Зенит» команданы Цейлоунун чымды команданы ийн улаштыр бот 6:1, 5:0 санга болгаш «Президент» команданы 10:1 санга уткан. Цейлоунун спортчу хейтинин совет бут-бөмбүүчүлери-нин беди техникаын демделген.

РФСР-нин бирги чери дэош Иракчи Чоюн-Чукту болгаш Сибиринин хал-шымдыраачыларын девискээр айы-биле маргылазын Владимирста эгелгөн.

Бистин областын талэон, областын ийн даштык чемпиону башы Шингийн маргылазын бирги болгаш ийги салыгарына кирешкөн, бир кижини уткаш, бир кижини-биле халым болуп, 1,5 саны алган.

Ленинградчылар Корчий болган Таймалов 26 күнүн сонда турар табалыгына чарык-чарык санын бижидип алганнар. Гуфельд (Черкаск) — Ней (Таллин) оларын ужуражышкынын база халым болган.

Январь 28-те үшү салыг болган. Редатор К. С. ШОГУ.

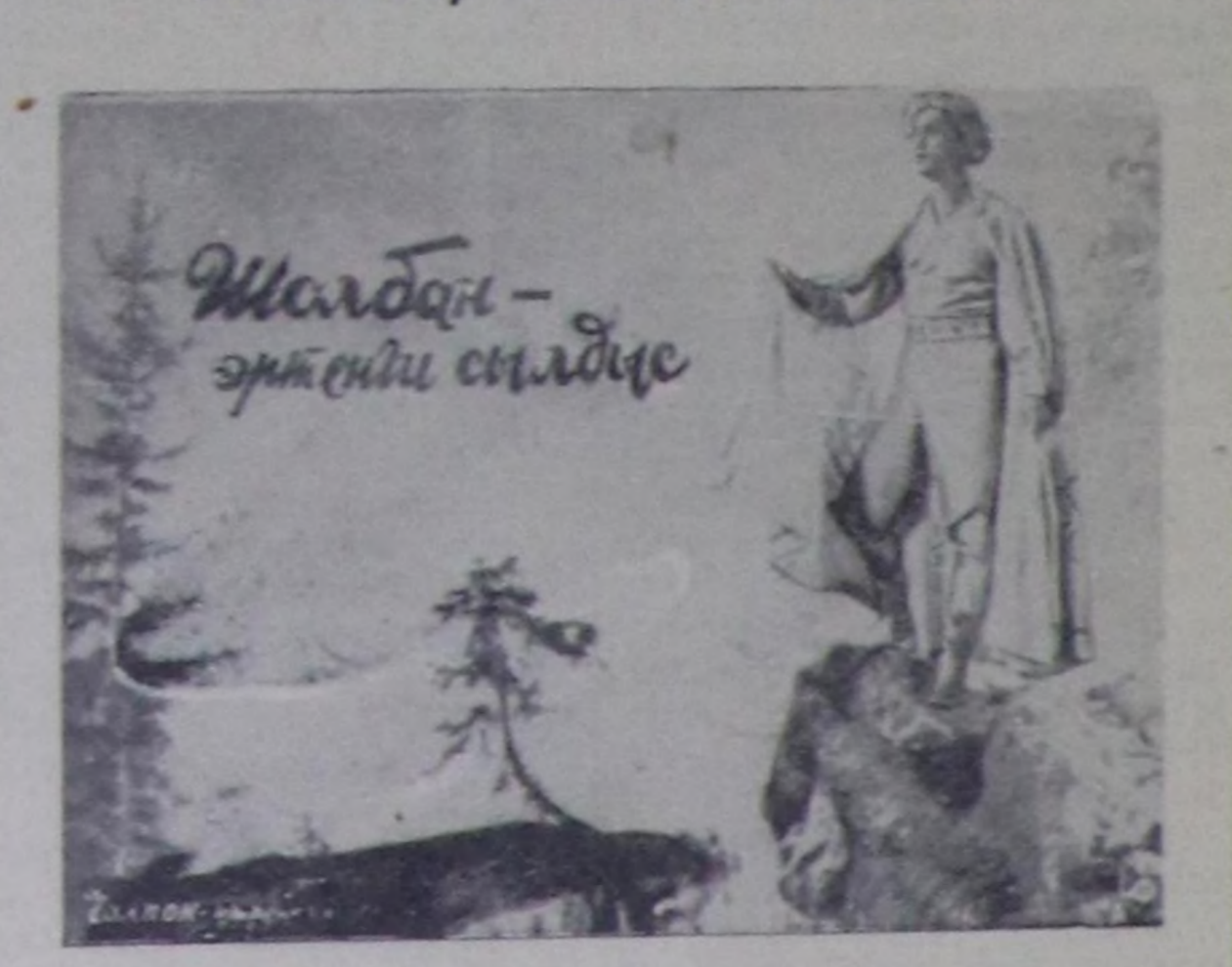
КИНОТЕАТРАЛГА

Table with 2 columns: Theater name and showtimes. Includes 'ВЛКСМ-нин 30 чылы', 'Ирисоний огу', 'Оодар', 'Душтух', 'Каа-Хем', 'Капитан уруу', 'Пунча', 'Азм', 'Маска', 'Восток', 'Сымдар Москва душчуру'.

ТЫВА ОБЛАСТЫН ХӨЖҮМ-ШИИ ТЕАТРЫ

Январьнын 31 «ХУЛУМЗУРУГ ДЭШ МИЛЛИОН» 3 көжөгелги каттырыныч шии. Тащы. Шинин эгелдери кезекжонун 7 шак 30 минутта. ДИРЕНЦИЯ.

ОБЛАСТЫН КИНОЭКРАНАРЫНГА

Шалбаа-эрттеи сүлдүс. А. СЕМЕНОВ. деп кинону көрүрү.

АКЫ-ДУНМА СОЦИАЛИСТИК ЧУРТТАРДА „ХИНОИН“ ФАБРИКА

Будапеште сөөлүгү үеде болган улустун делегейинге хөй-хөй керукчулдерин кичөөнгейи азы-бүрү өнүгү хөй шугумнар-биле шокарлаттыган делегейин улуг картазынче хандыгып турар. Венгр наймысалдын бүтү таладарыне тарал үймүшпаан, ол шугумнар бүтү динтерин он-он чурттарынче шөйлүп кирген.

Оон дугайын бижимелин чугаалап турганы ышкаш, ол шугумнар Венгриянын фармацевт үлетирүүнү дашкар үндүр чүддеринин углавымышкынын тодогарай айтып турар.

Венгриянын бодунга херэглээр база дашкар үндүр америнд кол бодуручүзү — Будапештин «Хиноин» фабриказына чокта чаа чед берген, ол картаны дугайын саптын келген бис.

Үр үеде туруп келгени-биле халвалары карара берген ол фабриканын корпустары венгр наймысалдын сонгу таламы кымында шөйлүткен. Фабриканын мурунда турган ээни инда ажилдап турарларын күш-ажалынч байдалдарын болгаш оларынч кадыкшылынын дугайында бичи-даа санын салбайн тургаш бодуруге тудуларын кожа-кожа кылдыр туттурган.

Шанадыгы байжынарын хөйү эркен үенин алдар чок тураскалы болуп бөгүнге чедир хөөр артыкан. Ам аймык чок чорукту агыч чөпсек-херекселдерин хандыртган эрги чөптөргө ажил ам-даа чө

руп турар. Мычазла-даа оларын үргүчүлөөп ажилдап үеи каш келер чылдар артыкан. Фабриканын мурунда турган девискээринч кызыгаары эрпип «Хиноин» калбарып өзүп, техниканын сөөлүгү негелдерин барымдалап дерэон чаа, чырык корпустар-биле чаартынып турар.

Чаа чылдын бодурунде маңаз В-12 витаминин бодуру талазы-биле күчүгүп чөк ажылап кирген. Бо болушкун-биле холбаштыр фабриканын келер үедегинин дугайын чугаалап бээрин кол технолодже Хебертен дилзон бис.

Кол технолодун калбадынга кирин келген көрүгүске, оон ханаларын бирээнин чарык кезинде ам ажилдап турар база келер үеде болур корпустарын дөрт булчунар-биле айтып демделгөн фабриканын улуг планын азып каан турар.

Дже Хебер каранды-биле айтышпаан, хандыкшыл-биле чугаалап ателеди...

Фабриканын даяраты хуну каракка мырнай илези-биле көстүп келер: шил болгаш бетондан кылган корпустар, оларынч аразында эртер делем оруктар, каас ноган алдөлөр, скверлер, херимнеринин шиптегелдөөрү, шилдер болгаш өске-даа сава аймаа моон сонгаар үй-байл чытпас, эрги байжынарнын хөй нурууу база чок болган турар. Чырык чагай чөптөргө агыч үенин дерилгези тургустунар. Про-

дукцияны хөйү-биле бодуруп үндүрерин хандырын турар технолодун чаа чорудулга-биле ажилдап болур.

Беш чыл планынын төңүзүнге чедир фабрика мындык болган турар деп Дже Хебер чугаалады. Чаа «Витамин» корпузуун талазынче айткыш, шынал-ла ам безин чөртү эскерип турар ийин деп чугаазынга немп кагды.

Фабриканын дэо кижилерин дугайын, бүтү коллективтин чедимшилеринин дугайын чугаалап ателгөн, фабрика алын калбарып, кижилер база өзүп турар, — деп директор меделгеди. Ол чедимшилер шынал-ла улуг. Ам «Хиноин» эрги дерилге-биле ажилдап турар-даа, беш чыл мурундагызынга бодарга оон үш катп хөй продукцияны бодуруп үндүрүп турар.

Оон күш-ажалынч дугайын Хебер безин мактап чугаалап турганы бир ажилдакчы-биле бис туберкулезка удур өмнөр кылмыр чөккө ужурашкан бис. Ол болза бригадиреп турар 24 харым, чөддөк сынды, аргазымаар Йене Папп деп оол болган. Оон шыршайн көрөгө 20 хар канчап-даа ашпаан кылдыр сагындырар.

Йене Папп университетке кирерини шылгалаларын тудуп турар үезинде чедимче чок байдалга тавыршыкан, алды чылдын мурунда фабрикага ажилдап кирген. «Хиноинге» химияны сонугуран турар-даа

апа үр үеде турмушун ажилдарын Папп күзевейн турган.

Будапешт хоорай.